

62011CJ0137

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 27. septembra 2012 (*1)

„Socialna varnost delavcev migrantov — Uredba (EGS) št. 1408/71 — člena 13 in 14c — Zakonodaja, ki se uporabi — Samozaposlene osebe — Sistem socialne varnosti — Vključitev — Oseba, ki je zaposlena ali ki ne opravlja nobene dejavnosti v državi članici — Samozaposlitev v drugi državi članici — Zastopnik družbe — Stalno prebivališče v državi članici, ki ni država sedeža družbe — Vodenje družbe iz države stalnega prebivališča — Nacionalno pravilo, ki določa neizpodbojno domnevo, da se poklicna dejavnost samozaposlene osebe opravlja v državi članici sedeža družbe — Obvezna vključitev v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe te države“

V zadevi C-137/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour du travail de Bruxelles (Belgija) z odločbo z dne 11. marca 2011, ki je prispela na Sodišče 21. marca 2011, v postopku

Partena ASBL

proti

Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, K. Schiemann, L. Bay Larsen (poročevalec), sodnika, C. Toader, sodnica, in E. Jarašinas, sodnik,

generalni pravobranilec: J. Mazák,

sodna tajnica: R. Fere?, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. marca 2012,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

—

za Partena ASBL M. Lauwers, odvetnik,

—

za Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA A. Moyaerts in É. Piret, odvetnika,

—

za belgijsko vlado L. Van den Broeck in J.-C. Halleux, zastopnika,

—
za Evropsko komisijo V. Kreuschitz in G. Rozet, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. junija 2012

izreka naslednjo

Sodbo

1

Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 13 in 14c Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 35), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 308), ter člena 21 PDEU.

2

Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Partena ASBL (v nadaljevanju: Partena), ki je zavod za socialno zavarovanje za samozaposlene osebe, in družbo Les Tertes de Chaumont-Gistoux SA (v nadaljevanju: Les Tertes de Chaumont-Gistoux) zaradi zneskov, ki jih od te družbe zahteva zavod Partena iz naslova socialnih prispevkov in dodatnih dajatev za obdobje od prvega četrtletja leta 1999 do tretjega četrtletja leta 2007.

Pravni okvir

Pravo Unije

3

V osmi, deveti, deseti in enajsti uvodni izjavi Uredbe št. 1048/71 je navedeno:

„ker mora za zaposlene in samozaposlene osebe, ki se gibljejo v Skupnosti, veljati sistem socialne varnosti le ene države članice, da bi se preprečilo prekrivanje nacionalnih zakonodaj, ki se uporabljajo, in zapleti, ki lahko iz tega izhajajo;

ker morajo biti primeri, v katerih za osebo kot izjema od splošnega pravila, sočasno velja zakonodaja dveh držav članic, omejeni, kolikor je le mogoče, tako po številu kot po obsegu;

ker bi vsem delavcem, ki delajo na ozemlju ene države članice, čimbolj učinkovito zagotovili enako obravnavanje, bi bilo praviloma primerno določiti kot zakonodajo, ki se uporablja, zakonodajo tiste države članice, v kateri je oseba zaposlena ali samozaposlena;

ker je v določenih okoliščinah, ki upravičujejo drugačna merila, mogoče odstopati od tega splošnega pravila“.

4

Člen 13 Uredbe št. 1408/71 z naslovom „Splošna pravila“ določa:

„1. Ob upoštevanju členov 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja

zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.

2. V skladu s členi 14 do 17:

(a)

za osebo, zaposleno na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je registrirani sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki osebo zaposluje, na ozemlju druge države članice;

(b)

za osebo, ki je samozaposlena na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice;

[...]"

5

Člen 14a, točka 2, iste uredbe, naslovljen „Posebna pravila za samozaposlene osebe, ki niso mornarji“, določa:

„Člen 13[(2)](b) se uporablja v skladu z naslednjimi izjemami in posebnostmi:

[...]

2. Za osebo, ki je običajno samozaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere stalno prebiva, če opravlja kateri koli del svoje dejavnosti na ozemlju te države članice. Če ne opravlja nobene dejavnosti na ozemlju države članice, v kateri stalno prebiva, za osebo velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere opravlja svojo glavno dejavnost. [...]"

6

Člen 14c navedene uredbe, naslovljen „Posebna pravila, ki se uporabljajo za osebe, sočasno zaposlene na ozemlju ene države članice in samozaposlene na ozemlju druge države članice“, določa:

„Za osebo, ki je sočasno zaposlena na ozemlju ene države članice in samozaposlena na ozemlju druge države članice, velja:

(a)

če ni drugače določeno v pododstavku (b), zakonodaja države članice, na ozemlju katere opravlja plačano zaposlitev oziroma, če opravlja to dejavnost na ozemlju dveh ali več držav članic, zakonodaja [– glede na primer – države članice registriranega sedeža ali poslovne enote podjetja ali delodajalca, države članice, na ozemlju katere je podružnica ali stalno predstavništvo podjetja, ali države članice stalnega prebivališča];

(b)

v primerih, omenjenih v Prilogi VII:

—
zakonodaja države članice, na ozemlju katere opravlja plačano zaposlitev, [...]

in

—
zakonodaja države članice, na ozemlju katere je samozaposlena [...].

7

V Prilogi VII k Uredbi št. 1408/71 je naštetih 18 primerov kumulativne uporabe zakonodaj dveh držav članic, to je položajev, v katerih je oseba samozaposlena na ozemlju ene od 17 držav članic, ki so poimensko navedene v tej prilogi, in zaposlena v drugi državi članici.

8

Točka 1 navedene priloge določa:

„Kadar je oseba samozaposlena v Belgiji in redno zaposlena v katerikoli drugi državi članici.“

Belgijsko pravo

9

V belgijskem pravu ureja obvezno vključitev samozaposlenih oseb v sistem socialne varnosti zlasti kraljevi odlok št. 38 z dne 27. julija 1967 o uvedbi sistema socialne varnosti za samozaposlene osebe (Moniteur belge z dne 29. julija 1967), kakor je bil spremenjen, zlasti s kraljevim odlokom z dne 18. novembra 1996 o finančnih in drugih določbah o sistemu socialne varnosti za samozaposlene osebe v skladu z naslovom VI zakona z dne 26. julija 1996 o modernizaciji sistema socialne varnosti in zagotavljanju vzdržnosti pokojninskega sistema in s členom 3 zakona z dne 26. julija 1996 za izpolnitev proračunskih pogojev za udeležbo Belgije v Evropski ekonomski in monetarni uniji (Moniteur belge z dne 12. decembra 1996, v nadaljevanju: kraljevi odlok št. 38).

10

Člen 3(1) kraljevega odloka št. 38, ki spada pod poglavje I z naslovom „Področje uporabe“, določa:

„Za namene tega odloka je samozaposlena oseba vsaka fizična oseba, ki v Belgiji opravlja poklicno dejavnost, glede katere je ne zavezuje pogodba o zaposlitvi ali kadrovski predpisi.

Dokler ni dokazano nasprotno, se domneva, da vsaka oseba, ki v Belgiji opravlja poklicno dejavnost, iz katere izhajajo dohodki, na katere se nanašajo [nekateri določbe zakonika o davkih na dohodke iz leta 1992], izpolnjuje pogoje glede obvezne vključitve v sistem, navedene v prejšnjem pododstavku.

Za namene tega odstavka se šteje, da se poklicna dejavnost opravlja na podlagi pogodbe o zaposlitvi, kadar se za uporabo enega od sistemov socialne varnosti za delavce za zadevno osebo na tej podlagi šteje, da jo zavezuje pogodba o zaposlitvi.

[...] za osebe, ki so bile imenovane za zastopnike družbe ali združenja, ki je zavezano plačilu belgijskega davka od dohodkov pravnih oseb ali belgijskega davka za nerezidente, se neizpodbojno šteje, da v Belgiji opravljajo poklicno dejavnost kot samozaposlene osebe.“

11

V skladu s členom 15(1), tretji pododstavek, istega kraljevega odloka so družbe solidarno odgovorne za plačilo prispevkov za svoje zastopnike.

12

Cour d'arbitrage (arbitražno sodišče), ki je postalo Cour constitutionnelle (ustavno sodišče), je s sodbo št. 176/2004 z dne 3. novembra 2004 razglasilo, da člen 3(1), četrti pododstavek, kraljevega odloka št. 38 zlasti glede zastopnikov družb, zavezanih plačilu belgijskega davka od dohodkov pravnih oseb ali belgijskega davka za nerezidente, ki družbe, na katero se nanaša zadevna določba, ne upravljajo iz tujine, ni v skladu z ustavo. Presodilo je, da ima domneva glede teh zastopnikov zaradi neizpodbojnosti splošno in absolutno naravo, ki ni sorazmerna v zvezi s temi osebami, saj preprečuje zastopniku, ki ne opravlja več svoje dejavnosti, da bi dokazal to prenehanje drugače kot z odstopom in končal obveznosti, ki izhajajo iz njegove obvezne vključenosti v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe.

13

Ni pa štel, da člen 3(1), četrti pododstavek, kraljevega odloka št. 38 ni v skladu z ustavo glede zastopnikov, ki družbe s sedežem v Belgiji vodijo iz tujine. Presodilo je, da je mogoče neizpodbojnost domneve šteti za potrebno za zagotovitev vključenosti takih zastopnikov v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe, saj nacionalni organi v zvezi s takšnimi osebami nimajo podatkov in pooblastil, kot jih imajo v zvezi z zastopniki, ki vodijo takšne družbe v Belgiji.

14

Iz te sodbe Cour d'arbitrage je razvidno, da domneva trenutno v belgijskem pravu ostaja neizpodbojna za osebe, ki iz tujine vodijo družbo s sedežem v Belgiji, tako da ne glede na dejansko izvajanje take dejavnosti te osebe spadajo v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe v Belgiji.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

15

Družba Les Tartes de Chaumont-Gistoux je bila ustanovljena 17. aprila 1993.

16

Ker ima sedež v Belgiji, je ta družba zavezana belgijskemu davku od dohodkov pravnih oseb.

17

Na dan skupšine delničarjev 12. oktobra 1995 sta bila O. Rombouts in M. Van Acker imetnika vsak polovice kapitala družbe. Na skupščinah 7. junija 2000 in 7. junija 2006 je bil njun mandat direktorjev podaljšan.

18

O. Rombouts od konca leta 1999 prebiva na Portugalskem.

19

Od januarja 2001 do julija 2005 je bil tam zaposlen ali je prejemal nadomestilo za brezposelnost.

20

Predložitveno sodišče je navedlo, da je O. Rombouts na Portugalskem samozaposlen od novembra 2007, vendar je dodalo, da družba Les Tartes de Chaumont-Gistoux zatrjuje, da je O. Rombouts samozaposlen od novembra 2005.

21

Zavod Partena je 28. maja 2008 O. Romboutsu in družbi Les Tartes de Chaumont-Gistoux vročil odločbo s pozivom za plačilo 125696,50 EUR, kar je ustrezalo prispevkom, skupaj s četrtletnimi in letnimi dodatnimi dajatvami, ki jih je O. Rombouts dolgoval za obdobje od prvega četrtletja 1999 do četrtega četrtletja 2007.

22

Družba Les Tartes de Chaumont-Gistoux je 5. avgusta 2008 pri Tribunal du travail de Nivelles (delovno sodišče v Nivellesu) zoper to odločbo vložila ugovor.

23

Tribunal du travail de Nivelles je ta ugovor obravnavalo in s sodbo z dne 14. septembra 2009 ugotovilo, da je dopusten, in nato s sodbo z dne 14. decembra 2009, da je utemeljen.

24

Zavod Partena se je 29. januarja 2010 zoper ti sodbi pritožil.

25

Med postopkom je pojasnil, da je lahko O. Rombouts zaradi statusa zaposlene osebe od 1. januarja 2001 na Portugalskem samo dodatno vključen v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe. Zato je znesek, ki ga zahteva, zmanjšal na znesek 68137,61 EUR, skupaj z obrestmi, namesto zneska 125696,50 EUR.

26

Družba Les Tartes de Chaumont-Gistoux je izpodbijala to, da O. Rombouts spada v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe v Belgiji. Trdila je, da je člen 3(1), četrty pododstavek, kraljevega odloka št. 38, ker ima za učinek uporabo belgijske zakonodaje, v nasprotju s pravom Unije, in zlasti členom 18 ES.

27

V teh okoliščinah je Cour du travail de Bruxelles prekinilo odločanje in Sodišče v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1.

Ali lahko država članica zaradi uporabe člena 13 in naslednjih Uredbe št. 1408/71 in zlasti njenega člena 14c v okviru pristojnosti, ki ji je priznana za določitev pogojev za obvezno vključitev v sistem socialne varnosti, ki ga vzpostavi za samozaposlene osebe, izenači vodenje družbe, ki je zavezana plačilu davka te države, iz tujine z opravljanjem dejavnosti na svojem ozemlju?

2.

Ali je člen 3(1), tretji pododstavek, kraljevega odloka št. 38 [...] združljiv s pravom [...] [U]nije, zlasti s svobodo gibanja in prebivanja, ki jo zagotavlja člen 21 [PDEU], če osebi, ki prebiva v drugi državi članici in iz tujine vodi družbo, ki je zavezana plačilu belgijskega davka, ne omogoča, da ovrže pravno domnevo glede obvezne vključitve v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe, medtem ko ima oseba, ki prebiva v Belgiji in ne vodi take družbe iz tujine, možnost ovreči to pravno domnevo in dokazati, da ne opravlja dejavnosti kot samozaposlena oseba v smislu člena 3(1), prvi pododstavek, kraljevega odloka št. 38?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

Pristojnost

28

Belgijska vlada meni, da Sodišče ni pristojno za odgovor na prvo vprašanje, ker bi to pomenilo, da bi Sodišče moralo razlagati člen 3(1), tretji pododstavek, kraljevega odloka št. 38 ali preučiti njegovo združljivost s členom 14c Uredbe št. 1408/71.

29

V zvezi s tem zadostuje ugotovitev, da se to prvo vprašanje v samem besedilu nanaša na razlago določb prava Unije, v obravnavanem primeru člena 13 in naslednjih Uredbe št. 1408/71, in ne na razlago določbe nacionalnega prava ali na presojo njene združljivosti s pravom Unije.

30

V skladu z ustaljeno sodno prakso (glej zlasti sodbo z dne 27. januarja 2011 v zadevi Vandoorne, C-489/09, ZOdl., str. I-225, točka 25 in navedena sodna praksa) je Sodišče pristojno, da nacionalnemu sodišču posreduje vse napotke za razlago prava Unije, ki mu lahko omogočijo, da za določitev v zadevi, o kateri odloča, samo presodi združljivost določbe nacionalnega prava.

31

Sodišče je torej pristojno za preučitev prvega vprašanja.

Dopustnost

32

Belgijska vlada trdi, da prvo vprašanje ni dopustno, ker naj razlaga člena 14c(b) Uredbe št. 1408/71 za rešitev spora o glavni stvari ne bi bila upoštevana.

33

Neizpodbojne domneve iz člena 3(1), tretji pododstavek, kraljevega odloka št. 38 naj za obvezno

vklučitev O. Rombouts v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe namreč ne bi bilo treba uporabiti.

34

Namen te domneve naj bi bil obvezna vključitev zastopnikov, ki iz tujine vodijo družbe s sedežem v Belgiji, ki v tej državi članici ne prijavijo nobenega dohodka, kot direktorji podjetij in ki se sklicujejo na izvajanja njihovega mandata brez plačila, da pogoj o izvajanju poklicne dejavnosti, od katerega je odvisna obvezna vključitev v sistem, ne bi bil izpolnjen.

35

Belgijska vlada zatrjuje, da je bil O. Rombouts v obdobju, upoštevnem v sporu o glavni stvari, zaradi opravljanja dejavnosti zastopnika družbe kot njen direktor zavezanec za plačilo belgijskega davka kot nerezident, in sicer na podlagi členov 2, točka (1)(a), 227(1) in 228(1) zakonika o davkih na dohodke iz leta 1992 v povezavi s členom 16 Konvencije med Belgijo in Portugalsko o izogibanju dvojnega obdavčevanja in ureditvi nekaterih drugih vprašanj glede davkov na dohodke, podpisane v Bruslju 16. julija 1969 (Recueil des traités des Nations Unies, zvezek 787, str. 4), kakor je bila spremenjena z dodatno konvencijo, podpisano v Bruslju 6. marca 1995 (Recueil des traités des Nations Unies, zvezek 2155, str. 76), ki je začela veljati 5. aprila 2001.

36

Belgijska vlada dodaja, da O. Rombouts te obvezne vključitve ni nikoli izpodbijal in da so bili socialni prispevki, ki so predmet spora o glavni stvari, izračunani na podlagi dohodkov, ki jih je prejel kot direktor podjetja in ki jih je upoštevala davčna uprava.

37

Zato se niti O. Rombouts niti družba Les Tartes de Chaumont-Gistoux ne moreta sklicevati na izvajanje mandata brez plačila, da bi izpodbijala izpolnitev pogoja o opravljanju poklicne dejavnosti.

38

V zvezi s tem zadostuje ugotovitev, da je belgijska vlada v pisnih stališčih pojasnila, da domneva iz člena 3(1), tretji pododstavek, kraljevega odloka št. 38 neizpodbojno predvideva obvezno vključitev zastopnikov družb v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe, „tudi“ če iz tega mandata niso prijavili nobenega dohodka.

39

To pomeni, da po navedbah same belgijske vlade ta domneva velja tudi za zastopnike družb, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki so v Belgiji zaradi svoje dejavnosti kot zastopniki družbe zavezanci za plačilo davka za nerezidente.

40

Prvo vprašanje torej v delu, v katerem se nanaša na člen 14c(b) Uredbe št. 1408/71, ni brezpredmetno.

41

To vprašanje je torej dopustno.

42

V uvodu je treba navesti, da je predložitveno sodišče opredelilo spor, o katerem odloča, kot da se nanaša na položaj v zvezi z obdobji, v katerih je zadevni zastopnik družbe prebival na Portugalskem in bil tam zaposlen ali pa ni opravljal nobene druge dejavnosti. Menilo je, da se zdi, da za ta obdobja Uredba št. 1408/71 in njena Priloga VII ne izključujeta obvezne vključitve v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe. Tako mora Sodišče svojo preužitev omejiti zgolj na ta položaj.

43

V teh okoliščinah je treba navesti, da predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali pravo Unije, zlasti člena 13(2)(b) in 14c(b) Uredbe št. 1408/71 ter njena Priloga VII, nasprotuje nacionalni ureditvi, ki kot člen 3(1), četrti pododstavek, kraljevega odloka št. 38 dovoljuje državi članici, da neizpodbojno domneva, da se dejavnost vodenja družbe, ki je zavezana plačilu davka v tej državi, iz druge države članice opravlja na ozemlju prve države članice.

44

Predložitveno sodišče s tem vprašanjem tako sprašuje, v kolikšni meri lahko država članica zaradi obvezne vključitve v njen sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe opredeli kraj opravljanja dejavnosti zadevnih oseb.

45

V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso namen določb iz naslova II Uredbe št. 1408/71, ki določajo zakonodajo, ki se uporablja za delavce, ki se gibljejo v Evropski uniji, zlasti to, da mora za zadevne osebe na celoma veljati sistem socialne varnosti le ene države članice, da bi se preprežili prekrivanje nacionalnih zakonodaj, ki se uporabljajo, in zapleti, ki lahko ob tem nastanejo. To načelo je izraženo zlasti v členu 13(1) te uredbe (glej zlasti sodbo z dne 12. junija 2012 v združenih zadevah Hudzinski in Wawrzyniak, C-611/10 in C-612/10, točka 41).

46

Prav tako je treba spomniti, da je treba določbe Uredbe št. 1408/71 razlagati glede na cilj člena 48 PDEU, ki je prispevati k vzpostavitvi čim obsežnejšega prostega gibanja delavcev migrantov (glej zgoraj navedeno sodbo Hudzinski in Wawrzyniak, točka 53).

47

V osmi uvodni izjavi Uredbe št. 1408/71 je poudarjeno, da mora za zadevne zaposlene in samozaposlene osebe veljati sistem socialne varnosti le ene države članice. V deveti uvodni izjavi iste uredbe je dodano, da morajo biti primeri, v katerih za osebo kot izjema od splošnega pravila sočasno velja zakonodaja dveh držav članic, omejeni, kolikor je le mogoče, tako po številu kot po obsegu.

48

V skladu z deseto uvodno izjavo navedene uredbe je ustrezno merilo za določitev zakonodaje, ki se uporabi, praviloma kraj, v katerem je zadevna oseba zaposlena ali samozaposlena. Enajsta uvodna izjava Uredbe št. 1408/71 predvideva odstopanja od tega splošnega pravila le v posebnih

primerih, ki upravičujejo drugo navezno okoliščino.

49

Iz sistematike Uredbe št. 1408/71 je tako razvidno, da je merilo „kraj opravljanja“ dela kot zaposlena ali samozaposlena oseba glavna navezna okoliščina za določitev ene same zakonodaje, ki se uporabi, in da je od te navezne okoliščine mogoče odstopiti samo v posebnih primerih s subsidiarnimi naveznimi okoliščinami iz členov 14, točki 2 in 3, 14a, točki 2 in 3, ter 14c(a), zadnji del, Uredbe št. 1408/71, kot so država stalnega prebivališča osebe, država, v katerem ima podjetje, v katerem je zaposlena, sedež ali podružnico ali stalno predstavništvo, ali kraj, v katerem oseba opravlja glavno dejavnost.

50

V zvezi s pojmom „zaposlitev“ in „samozaposlitev“ v smislu člena 13 in naslednjih Uredbe št. 1408/71 je treba navesti, da se nanašata na dejavnosti, ki se štejejo kot take za uporabo zakonodaje o socialni varnosti države članice, na ozemlju katere se te dejavnosti opravljajo (glej zlasti sodbi z dne 30. januarja 1997 v zadevi de Jaeck, C-340/94, Recueil, str. I-461, točka 34, ter v zadevi Hervein in Hervillier, C-221/95, Recueil, str. I-609, točka 22).

51

Ta pojma torej glede vsebine spadata pod zakonodajo držav članic, na ozemlju katerih je zadevna oseba zaposlena ali samozaposlena.

52

Tako se za uporabo člena 13 in naslednjih Uredbe št. 1408/71 kraj opravljanja poklicne dejavnosti osebe – od tega je, kot je razvidno iz desete uvodne izjave te uredbe, praviloma odvisna določitev zakonodaje, ki se uporabi – določi pred opredelitvijo dejavnosti kot zaposlitev ali samozaposlitev.

53

Vendar je treba za pojem „kraj opravljanja“ dejavnosti drugače kot za pojma „zaposlitev“ in „samozaposlitev“ šteti, da ne spada pod zakonodajo držav članic, ampak pod pravo Unije, zato ga mora razlagati Sodišče.

54

Če bi namreč ta pojem prav tako spadal pod zakonodajo držav članic, bi lahko navezna okoliščina, ki jo ta pojem predstavlja, bila predmet različnih protislovnih opredelitev in razlag s strani zadevnih držav članic in bi v zvezi z neko osebo pripeljala do hkratne uporabe več zakonodaj za isto dejavnost. Zaradi takega kumuliranja bi zadevna oseba tvegala plačevanje dvojnih prispevkov za socialno zavarovanje za isti dohodek in oseba, ki je izvršila svojo pravico do prostega gibanja, kot jo zagotavlja pravo Unije, bi bila tako kaznovana, kar bi bilo očitno v nasprotju s cilji Uredbe št. 1408/71.

55

Kot je Sodišče presodilo v zvezi s členom 14d(2) navedene uredbe, ta pomeni obveznost držav članic, da delavcev, za katere se uporablja člen 14c(b) iste uredbe, ne diskriminirajo v primerjavi z delavci, ki opravljajo vse dejavnosti v eni državi članici (glej sodbo z dne 9. marca 2006 v zadevi Piatkowski, C-493/04, ZOdl., str. I-2369, točka 27).

56

Za razlago pojma „kraj opravljanja“ kot pojma iz prava Unije je treba spomniti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso pomen in obseg pojmov, ki jih pravo Unije ne opredeljuje, določiti glede na njihov običajni pomen v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporabljajo, in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del so (glej zlasti sodbo z dne 10. marca 2005 v zadevi easyCar, C-336/03, ZOdl., str. I-1947, točka 21 in navedena sodna praksa).

57

V zvezi s tem je treba navesti, da je treba pojem „kraj opravljanja“ dejavnosti v skladu s prvim pomenom uporabljenih besed razlagati kot kraj, v katerem zadevna oseba konkretno izvršuje dejanja, povezana s to dejavnostjo.

58

Zadevne nacionalne določbe lahko tako namreč na podlagi domneve, da se za osebe, imenovane za zastopnike družbe ali združenja, ki je zavezano plačilu belgijskega davka od dohodkov pravnih oseb ali belgijskega davka za nerezidente, neizpodbojno šteje, da v Belgiji opravljajo poklicno dejavnost kot samozaposlene osebe, vodijo do opredelitve kraja opravljanja dejavnosti, ki ne bi ustrezala tisti, ki izhaja iz prejšnje točke te sodbe, in so tako v nasprotju s pravom Unije.

59

Čeprav pravo Unije ne posega v pristojnost držav članic, da same urejajo svoje sisteme socialne varnosti, in se, kadar ni uskladitve na ravni Skupnosti, v zakonodaji vsake zadevne države članice določijo pogoji za pravico ali obveznost biti zavarovan v sistemu socialne varnosti, pa je pomembno, da zadevna država članica pri izvajanju svoje pristojnosti spoštuje pravo Unije (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Piatkowski, točki 32 in 33).

60

Domneva iz postopka v glavni stvari, kot je navedla belgijska vlada, sicer lahko preprečuje goljufije na področju socialne varnosti, ki predstavljajo izognitev obvezni vključenosti v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe z umetno preselitvijo dejavnosti zastopnikov družb s sedežem v Belgiji. Vendar zadevna nacionalna ureditev z določitvijo neizpodbojnosti te domneve presega to, kar je nujno potrebno za doseganje tega legitimnega cilja boja zoper goljufije, saj tako na splošno preprečuje, da bi lahko zadevne osebe pred nacionalnim sodiščem dokazale, da je kraj opravljanja njihove dejavnosti dejansko na ozemlju druge države članice, kjer konkretno izvršujejo dejanja, povezana s to dejavnostjo.

61

Na prvo vprašanje je torej treba odgovoriti, da pravo Unije, zlasti člena 13(2)(b) in 14c(b) Uredbe št. 1408/71 ter njena Priloga VII, nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je ta iz postopka v glavni stvari, v delu, v katerem državi članici dovoljuje, da neizpodbojno domneva, da se dejavnost vodenja družbe, ki je zavezana plačilu davka v tej državi, iz druge države članice opravlja na ozemlju prve države članice.

Drugo vprašanje

62

Glede na odgovor na prvo vprašanje drugega vprašanja ni treba preučiti.

Stroški

63

Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloži o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališ? Sodiš?u, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodiš?e (četrti senat) razsodilo:

Pravo Unije, zlasti člena 13(2)(b) in 14c(b) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998, ter Priloga VII k navedeni uredbi, nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je ta iz postopka v glavni stvari, v delu, v katerem državi članici dovoljuje, da neizpodbojno domneva, da se dejavnost vodenja družbe, ki je zavezana plačilu davka v tej državi, iz druge države članice opravlja na ozemlju prve države članice.

Podpisi

(*1) Jezik postopka: francoščina.